

Zitting 1981–1982

17 216**Verlenging en wijziging van de Wet op de niet-c.a.o.-inkomens (Stb. 1980, 712)****Nr. 5****NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG**

Ontvangen 15 december 1981

Om te beginnen wil ik mijn erkentelijkheid uitspreken voor het feit dat het verslag van de Kamer op zo korte termijn is verschenen. Ik heb met belangstelling kennisgenomen van de in het algemeen instemmende reacties op het wetsvoorstel. Op de afzonderlijke opmerkingen van de fracties zal ik in het onderstaande ingaan. Alvorens daartoe over te gaan wil ik echter ingaan op een drietal aspecten van meer algemene aard welke door verschillende fracties aan de orde zijn gesteld.

De leden van de fracties van het C.D.A. en de V.V.D. betreuren het dat het wetsontwerp niet eerder is ingediend. Ik kan mij deze reactie zeer wel voorstellen. Ook ik zou op zich zelf aan indiening op een vroeger tijdstip de voorkeur hebben gegeven. Het is evenwel – en daaraan zijn de bekende «opstartproblemen» van het kabinet mede debet – niet mogelijk gebleken indiening eerder te doen plaatsvinden. Aangezien het evenwel een materie betreft die de Kamer niet onbekend is, vertrouw ik dat een en ander geen belemmering zal behoeven te vormen voor een snelle afhandeling. Overigens is voorzien in de mogelijkheid van terugwerkende kracht, ten einde, indien aanvaarding van het wetsontwerp vóór 1 januari 1982 niet mogelijk zou blijken, de aansluiting op de huidige wet zeker te stellen en een vacuüm in de regelgeving te voorkomen.

Door vele leden is ingegaan op de Raamwet op de inkomensvorming en de adviesaanvraag daarover aan de SER. Aangezien ik ter gelegenheid van de behandeling van wetsontwerp 17 202 houdende verlenging van de Wet van 7 maart 1980 (Stb. 81) alsmede enige wijzigingen van de Wet op de loonvorming op deze materie uitgebreid ben ingegaan, zou ik thans naar die behandeling willen verwijzen. In dit verband wijs ik er overigens, naar aanleiding van een desbetreffende opmerking van de leden van de fractie van de P.S.P., in dit verband nogmaals op dat ik niet heb willen stellen dat men ten aanzien van de inhoud van een Raamwet geen hooggespannen verwachtingen zou dienen te koesteren, maar wél dat niet verwacht mag worden dat reeds in 1982 een Raamwet zal zijn tot stand gekomen.

Al dan niet in samenhang met het tweede punt is door de fracties van het C.D.A., de V.V.D. en de P.S.P. een vraagteken geplaatst bij de voorgestelde verlengingsduur van de wet, te weten 2 jaar. Naar aanleiding hiervan kan worden opgemerkt dat zowel de eerste als de tweede wet inzake niet-c.a.o.-inkomens een werkingsduur van 2 jaar kenden, de laatste overigens ingevolge een uitdrukkelijke wens van de Tweede Kamer. Het desbetreffende wets-

ontwerp kende destijds bij indiening geen einddatum. Ik geef er de voorkeur aan opnieuw met een periode van 2 jaar te werken, hetgeen bepaald niet uitsluit dat in die periode de aan de regelgeving met betrekking tot niet-c.a.o.-inkomens ten grondslag liggende filosofie in het groter geheel van de inkomensvorming en de ten behoeve daarvan te creëren structuren onderwerp van discussie zal kunnen uitmaken.

Na deze aspecten van meer algemene aard wil ik nu ingaan op de afzonderlijke opmerkingen van de verschillende fracties.

De leden van de C.D.A.-fractie herinnerden aan de op basis van de wet in het verleden genomen uitvoeringsbesluiten, waarin met betrekking tot z.g. incidenteel overeengekomen arbeidsvoorwaarden voor niet-c.a.o.-inkomens stringente grenzen werden bepaald. Zij verwijzen daarbij naar blz. 19 van het regeerakkoord, waarin sprake is van 2% incidentele loonruimte. Zij stellen de vraag welke uitvoering de Regering in dit verband denkt te geven aan met name deze ruimte voor 2% incidenteel in de uitvoeringsbesluiten van de Wet op de niet-c.a.o.-inkomens. Ik wijs erop dat in het Herzien Besluit ten aanzien van periodieke loonsverhogingen – welke een belangrijk deel van de post incidenteel uitmaken – een vrijstelling is verleend die globaal gesproken het toekennen van zodanige verhogingen, mits de aanspraak hierop schriftelijk wordt vastgelegd, mogelijk maakt zonder kwantitatieve beperking. Voor het geval de aanspraak niet schriftelijk wordt vastgelegd, bestaat onder bepaalde voorwaarden de mogelijkheid tot een zekere verhoging op grond van leeftijd, dienst- of functie jaren resp. prestaties over te gaan. Ik meen dan ook, dat op deze wijze de nodige ruimte geboden wordt voor wat betreft dit onderdeel van de post incidenteel. Voorts biedt genoemd besluit de mogelijkheid om tot herwaardering van afzonderlijke functies respectievelijk tot invoering of wijziging van systemen van functie-classificatie over te gaan.

De leden van de fractie van de P.v.d.A. vragen hoe het Kabinet een gelijkheid voor c.a.o.-inkomens en inkomens uit andere bronnen denkt te realiseren zolang de Raamwet er nog niet is. Helaas zal zolang de Raamwet er nog niet is een beroep moeten worden gedaan op tijdelijke wetgeving, zoals het voorliggende wetsontwerp. Ook dergelijke tijdelijke wetgeving kan echter in de tussenliggende periode een bijdrage tot de gewenste gelijkheid van benadering leveren.

Deze leden vragen voorts of in de afgelopen jaren sprake is geweest van een parallelle ontwikkeling tussen inkomens van werknemers die onder de werkingssfeer van een c.a.o. vallen en die van de overige werknemers. Vervolgens vragen deze leden of kwantitatieve gegevens kunnen worden overgelegd, waarbij zij met name geïnformeerd willen worden over de mutaties in de verschillende inkomensgroepen. Ter zake zij verwezen naar de rapporten van de Loontechnische Dienst die in de afgelopen jaren hieromtrent zijn opgesteld en aan de Kamer zijn aangeboden. In het onderstaande volgen nog enige onderzoekgegevens van zeer recente datum. Het betreft onderzoeken gehouden in de sectoren aardolie-industrie en de chemische industrie. In beide sectoren blijkt dat over de periode november 1980–juli 1981 de niet-c.a.o.-werknemers een iets grotere loonmutatie kennen dan de c.a.o.-werknemers:

	c.a.o.'ers	niet-c.a.o.'ers
Aardolie-industrie	6,46	6,89
Chemie	7,82	8,14

De leden van de P.v.d.A.-fractie vragen, hoe vaak en in welke mate op basis van schriftelijke afspraken is afgeweken van de Wet op de niet-c.a.o.-inkomens.

Uit het reeds eerder aangehaalde recente onderzoek in de aardolie-industrie en de chemie komen de volgende resultaten naar voren: In de chemie werden 191 ondernemingen bezocht. Daarvan werd in 83 ondernemingen strijd met het Herzien Besluit geconstateerd; de gemiddelde strijdigheid bedroeg in deze bedrijven 0,38%. In de aardolie-industrie werden 33 onderne-

mingen bezocht. In 20 ondernemingen daarvan was sprake van strijdigheid met de regelgeving, met een gemiddelde van 0,25%. Deze percentages zijn gerelateerd aan de totale loonsom in deze bedrijven van november 1980.

De voorgestelde wijziging van de wet waardoor een verlening van een ontheffing mogelijk zou zijn per individuele onderneming roept bij de leden van de P.v.d.A.-fractie een aantal vragen op. Zij wilden weten onder welke voorwaarden een dergelijke ontheffing verleend zou worden. Bovendien vroegen zij welke aperte onbillijkheden in de praktijk zijn gebleken die dergelijke ontheffingen nodig zouden maken.

Ik merk hieromtrent op dat aan het centraal georganiseerde bedrijfsleven zo spoedig mogelijk, conform de wettelijke verplichting, advies zal worden gevraagd over uitvoering van de wet in 1982. Daartoe behoort ook het ontheffingenbeleid. De mogelijkheid van ontheffing is overigens slechts bedoeld om uitkomst te bieden in zeer speciale gevallen, waar toepassing van de algemene regels tot aperte onbillijkheden zou kunnen leiden. Er zijn bijzondere situaties denkbaar, waarin bij voorbeeld een onderneming die pas is opgericht, lage aanvangssalarissen biedt om daarna als de aanvangsproblemen overwonnen zijn – tot een bijstelling van deze salarissen te komen. Ook komt het voor dat een bestuurder van een B.V. tijdelijk een relatief laag salaris accepteert om een onderneming door een moeilijke periode heen te helpen. De algemene regelgeving kan dan niet altijd in voldoende mate rekening houden met de bijzondere aspecten van dergelijke afzonderlijke gevallen.

De leden van de P.v.d.A.-fractie waren voorts van mening dat bij een ontheffing de ondernemingsraad en/of de vakbeweging betrokken diende te worden. Een dergelijke «zwarte» procedure zou ik niet willen aanbevelen. Een op deze wijze gelanceerde ontheffingsmogelijkheid roept vrij principiële vragen op (bevoegdheid werknemersorganisaties ten aanzien van categorieën werknemers, die zij niet vertegenwoordigen; bevoegdheid ondernemingsraad ten aanzien van primaire arbeidsvoorwaarden) welke naar het mij voorkomt in het kader van de voorbereiding van structurele wetgeving aan de orde zou kunnen komen. Ik geef er de voorkeur aan om evenals dit bij regelgeving op grond van de Wet op de loonvorming het geval is, ten aanzien van vrijstellingen (dat wil zeggen toegestane afwijkingen per bedrijfstak of voor het gehele bedrijfsleven) het centraal georganiseerde bedrijfsleven te horen, maar zulks niet te doen ten aanzien van individuele ontheffingen waarbij het zoals gesteld om de zeer specifieke situatie in een afzonderlijke onderneming gaat. Wel ben ik bereid – via algemene anonieme overzichten – de Kamer nader te informeren over het gevoerde ontheffingenbeleid en met name over de verschillende casusposities die tot ontheffing aanleiding hebben gegeven.

De leden van de fractie van de V.V.D. vroegen in verband met het tijdstip van indiening van het wetsontwerp of een eventueel besluit met terugwerkende kracht genomen zou worden.

Wat betreft de regelgeving op grond van de wet wijs ik erop, dat het Herzien Besluit niet-c.a.o.-inkomens 1981 (Stcrt. 250) niet met ingang van 1 januari 1982 afloopt zodat geen onzekerheid omtrent de situatie per 1 januari 1982 behoeft te bestaan. Overigens ligt het in het voornemen om, indien dit wetsontwerp door de Tweede Kamer wordt aanvaard, vooruitlopend op totstandkoming van de wet een adviesaanvraag te doen uitgaan aan het centraal georganiseerde bedrijfsleven met het oog op eventuele gewenste wijzigingen van het Herzien Besluit voor 1982. Zodanige wijzigingen kunnen, indien gewenst, terugwerken tot 1 januari 1982.

Deze leden vroegen verder of dit voornemen nog onderwerp van het tripartite overleg is geweest. Ik merk ten aanzien hiervan op dat in de brief aan de sociale partners van 26 november jl. gewezen is op het voornemen om de huidige wet op de niet-c.a.o.-inkomens te verlengen. Hierop is overigens in het op 2 respectievelijk op 9 december jl. gevoerde overleg niet nader ingegaan.

Vervolgens vroegen de leden van de V.V.D.-fractie wat ik vind van de uitspraken van de voorzitter van het Verbond van Verzekeraars in Nederland, de heer R. Wijkstra, in een forumdiscussie over het inkomensbeleid een maand geleden in 's-Hertogenbosch.

In verband met deze uitspraken vroegen zij voorts in te gaan op hetgeen van de zijde van de Loontechnische Dienst omtrent de naleving van de wet is geconstateerd. Ik merk hierover het volgende op. Indien een antwoord wordt geformuleerd op de vraag of de loontontwikkeling van c.a.o.'ers en niet-c.a.o.'ers een parallelle ontwikkeling te zien heeft gegeven, is het van belang te onderkennen dat niet alleen de hoogte der totale loonmutatie doch tevens de grootte van de achter die totale loonmutatie schuil gaande looncomponenten aangeven in hoeverre al dan niet van paralleliteit sprake is. In de rapporten van de Loontechnische Dienst wordt op vele plaatsen hierop gewezen. Tijdens de behandeling van het wetsontwerp niet-c.a.o.-inkomens in de Tweede Kamer eind 1979 illustreerde de toenmalige Minister van Sociale Zaken deze toenaderingswijze als volgt:

«Stel dat in een onderneming een tiental niet-c.a.o.-werknemers tussen de 30 en 50 jaar werkzaam is en een honderdtal c.a.o.-werknemers, van wie een groot aantal jeugdigen. Indien de c.a.o.-werknemers een gemiddelde mutatie van 10% kenden, waarvan bij voorbeeld 2% op grond van leeftijd, dan zouden in de totale mutatie-filosofie de niet-c.a.o.-werknemers eveneens 10% gemiddeld mogen ontvangen. Op een zodanige wijze spreken van een afgeleid beleid lijkt mij weinig rationeel. Ik houd derhalve vast aan de regelgeving naar de individuele werkgever toe, waarbij de onderscheiden looncomponenten worden aangegeven.»

Vanuit deze optiek is het mogelijk dat de totale loonmutaties van c.a.o.'ers en niet-c.a.o.'ers over een bepaalde periode geen grote verschillen vertonen, terwijl er toch strijdigheden met de Wet niet-c.a.o.-inkomens zijn.

De leden van de V.V.D.-fractie vroegen zich in dit verband (de opmerkingen van de heer Wijkstra) af of toch niet het indertijd ingetrokken amendement nr. 12 op wetsontwerp 15 935 (30 december 1979) van nut zou zijn. Dit amendement ging uit van de opvatting dat de totale loonontwikkeling van c.a.o.-werknemers als toetsingsnorm voor die van niet-c.a.o.'ers wordt gehanteerd. Uit het bovenstaande moge blijken, dat ik van mening ben dat genoemd amendement geen verbetering van het wettelijk systeem zou hebben betekend respectievelijk zou betekenen. Ik meen dat in het bovenstaande duidelijk is geworden dat ik het nut van dat amendement betwijfel.

De leden vragen verder hoeveel niet-c.a.o.-inkomens door deze wet worden geregeld en of dit aantal nader kan worden uitgesplitst naar inkomenscategorieën.

Het totale aantal niet-c.a.o.-inkomenstrekken kan slechts bepaald worden door middel van een afleiding. Daarbij wordt gebruik gemaakt van gegevens van het CBS en van het Loonbureau. De afleiding geschiedt als volgt. Op het cijfer van de werkende afhankelijke beroepsbevolking worden in mindering gebracht het cijfer van het overheidspersoneel, dat van de trendvolgers alsmede dat van de c.a.o.-werknemers (niet zijnde trendvolgers). Deze werkwijze leidt tot de vaststelling van een aantal van bijna 1 miljoen werknemers op wie geen c.a.o. van toepassing is. Gezien optredende mutaties, kan dit cijfer niet anders dan globaal zijn. Ter informatie moge ik nog op het volgende wijzen. In een artikel in de sociale maandstatistiek van het CBS, januari 1981, getiteld: «Ontwikkeling van aantalsverhoudingen en lonen van werknemers met en zonder collectieve loonregeling», wordt een inzicht gegeven in de ontwikkeling van deze aantalsverhoudingen gedurende de periode april 1974—april 1978. Het artikel zegt in paragraaf 2 hierover het volgende:

«Het beeld met betrekking tot de percentages met en zonder collectieve loonregeling voor de onderzochte periode april 1974—april 1979 is hetzelfde als voor de periode april 1974—april 1978. In de nijverheid en dienstverlening-

de bedrijven te zamen valt in april 1978 75% van het totaal werknemers onder een collectieve loonregeling. In de industrie is dit percentage 82. Uit de cijfers blijkt duidelijk, dat er een samenhang bestaat tussen werknemerscategorie en percentage met collectieve loonregeling. Zo vallen in april 1979 verreweg de meeste arbeiders (89%) in de nijverheid en de dienstverlenende bedrijven onder een collectieve loonregeling. Bij de beambten is dit «slechts» ruim de helft (56%). Voor de industrie liggen de percentages voor arbeiders en beambten respectievelijk op 92 en 66. Verder blijkt uit het cijfermateriaal dat over de periode april 1974–april 1979 het percentage met collectieve loonregeling voor de beambten is toegenomen. Voor de categorie arbeiders geldt dit nauwelijks».

Daar, zoals gesteld in het bovenstaande, het totale aantal niet-c.a.o.-inkomenstrekkingen slechts bepaald kan worden door middel van een afleiding is het op grond van bestaand cijfermateriaal niet mogelijk dit aantal nader uit te splitsen naar inkomenscategorieën. Noch het in het bovenstaande genoemde artikel van het CBS, noch de analyserapporten van de Loontechnische Dienst inzake de uitvoering van de Wet niet-c.a.o.-inkomens geven een dergelijke uitsplitsing.

De leden van de V.V.D.-fractie vragen eveneens of de loonontwikkeling (de totale en de incidentele in separate vorm) vanaf 1973 gegeven kan worden van de niet-c.a.o.-lonen en de c.a.o.-lonen. Dit is helaas niet mogelijk.

Een rapport inzake incidenteel loon, dat in 1980 op verzoek van mijn ambtsvoorganger door een tripartite samengestelde commissie is vervaardigd, stelt dat volgens het CPB de incidentele loonmutaties het verschil is tussen de (feitelijke) mutatie in de loonsom per werknemer (exclusief de sociale lasten en pensioenpremie werkgevers) en de mutatie in de loonsom per werknemer als gevolg van c.a.o.-wijzigingen of algemene loonmaatregelen. Hantering van deze definitie heeft als consequentie, dat voor de niet-c.a.o.-werknemers geen incidenteel loon te berekenen valt, aangezien dezen per definitie geen c.a.o.-loon kennen. Berekeningen, waarbij de feitelijk verdiende lonen tegen de inwerking van loonmaatregelen worden afgezet, zijn slechts representatief te achten als zij een reeks van jaren kunnen omvatten.

Evengenoemd rapport bevat wel een cijferreeks met betrekking tot de realisatie van de componenten van de loonsomstijgingen – waaronder het incidenteel loon – per werknemer in bedrijven (in %) gedurende de periode 1962–1979 voor c.a.o.-inkomens (zie bijlage). Met betrekking tot de totale loonontwikkeling kan gewezen worden op het hierboven genoemde artikel van het CBS. Paragraaf 4 van dit artikel zegt hierover het volgende:

«De gemeten loonstijging over de periode april 1974–april 1979, is voor de groep met collectieve loonregeling hoger dan voor de groep zonder collectieve loonregeling. Dit geldt in eerste instantie zowel voor de categorie beambten als voor de categorie arbeiders. Bij verdere analyse blijkt dit verschil in ontwikkeling ten gunste van de werknemers met collectieve loonregeling mede te zijn veroorzaakt door wijzigingen in de opbouw van deze groepen. Bij de arbeiders blijkt dat de grotere loonstijging van de werknemers met collectieve loonregeling wordt veroorzaakt door de relatief grote loonstijging in de bouwnijverheid en -installatiebedrijven (SBI 5) en door een toename van het gewicht van de transport-, opslag- en communicatiebedrijven en SBI 5 in welke twee bedrijfstakken de arbeiders relatief hoge lonen hebben.

Ook voor de beambten zijn de gemeten loonstijgingen beïnvloed door (functie)structuurverschillen tussen april 1974 en april 1979 als gevolg van uitbreiding van de werkingssfeer van de collectieve loonregelingen. De functie-opbouw van de groepen beambten met en zonder collectieve loonregeling verandert hierdoor. Voor deze wijzigingen gecorrigeerde indexcijfers voor beambten geven echter geen systematisch ongelijke loonontwikkeling te zien voor de categorieën met en zonder collectieve loonregeling en per saldo vrijwel een exact gelijke.»

De leden van de V.V.D.-fractie stelden verder de vraag of er niet een principiële onrechtvaardigheid in de wet zit, omdat het niet-c.a.o.-gebied van haver tot gort wordt geregeld terwijl de c.a.o.-inkomens vrij zijn, tenzij er sprake

ke is van een partiële of algemene loonmaatregel. Ik meen dat deze stelling op een misverstand berust. De Wet op de niet-c.a.o.-inkomens gaat uit van de gedachte van een afgeleid beleid, dat wil zeggen dat – in zekere mate vergelijkbaar met het instrument van algemeen verbindendverklaring – werkgevers die op enigerlei wijze c.a.o.-gebonden zijn, op analoge wijze kunnen handelen ten opzichte van niet-c.a.o.-werknemers. Hier is geen sprake van «van haver tot gort regelen» door de overheid, tenzij men zich op het standpunt zou stellen – hetgeen ik niet doe – dat de c.a.o.'s zelf, voor de c.a.o.-werknemers, te veel zouden regelen. Daar waar van een afgeleid beleid geen sprake kan zijn omdat er geen gebondenheid aan een c.a.o. bestaat, vindt in de regelgeving zelf, voor de zogenaamde restcategorie, dit «afleiden» plaats op grond van de ontwikkelingen in de c.a.o.-sector. Dit laatste acht ik, wil het systeem evenwichtig en consistent zijn, onvermijdelijk. Ten overvloede wijs ik er nog op, dat de betrokken arbeidsverhoudingen op elk moment aan de werkingsfeer van de wet kunnen worden onttrokken, door het afsluiten van een c.a.o.

De leden van de V.V.D.-fractie wijzen vervolgens op de adviesaanvraag die in augustus 1979 tot de SER is gericht met betrekking tot het voornemen de toenmalige Wet tijdelijke voorzieningen arbeidsvoorwaarden buiten collectieve arbeidsovereenkomsten (Stb. 1978, 18) te verlengen. Destijds heeft de SER geen advies kunnen uitbrengen vóór 1 december 1979, en vervolgens is een wetsontwerp tot verlenging van genoemde wet bij de Tweede Kamer ingediend. In de memorie van toelichting bij het toenmalige wetsontwerp is zulks uiteengezet. Het zal duidelijk zijn dat een advies op dit moment met betrekking tot die oude adviesaanvraag niet meer in de rede ligt. Overigens is in de memorie van toelichting bij dit wetsontwerp uiteengezet, waarom de SER thans niet gehoord kon worden. Daarbij is van belang dat deze problematiek, te weten het volgebeleid ten aanzien van niet-c.a.o.-inkomens, zoals reeds eerder vermeld, onderdeel vormt van de adviesaanvraag aan de SER inzake een Raamwet op de inkomensvorming.

Op de opmerkingen van de leden van de P.S.P.-fractie omtrent de Raamwet en de voorgestelde werkingsduur van het voorliggende ontwerp is in het vorenstaande reeds ingegaan. Naar aanleiding van het feit, dat deze leden verwijzen naar hun kritiek op het ingrijpen in de c.a.o.-lonen (deze leden zullen daarbij het oog hebben op het ontwerp van Wet houdende verlenging van de Wet van 7 maart 1980 alsmede enkele wijzigingen van de Wet op de loonvorming) merk ik op dat genoemd wetsontwerp enerzijds en het voorliggende ontwerp anderzijds niet goed vergelijkbaar zijn. Op grond van de Wet op de loonvorming kunnen in het belang van de nationale economie regelen worden gesteld met betrekking tot arbeidsvoorwaarden van de c.a.o.-werknemers en niet-c.a.o.-werknemers. Bij het voorliggende wetsvoorstel wordt voorzien in een van de c.a.o.-onderhandelingen afgeleid beleid, zodat de resultaten van die onderhandelingen kunnen worden vertaald naar de niet-c.a.o.-sector. Indien men naar analogieën zoekt, ligt vergelijking met de bevoegdheid tot het verbindend verklaren van c.a.o.-bepalingen veel meer voor de hand dan een vergelijking met de Wet op de loonvorming.

De leden van de S.G.P.-fractie zouden willen vernemen waarop de mening is gebaseerd, dat het meegaan in een gematigde loonontwikkeling door werknemers die niet onder een c.a.o. vallen – vooral op langere termijn – een belangrijke invloed op de bereidheid tot inkomensmatiging van werknemers die wel onder een c.a.o. vallen zal hebben. Ik meen dat uit de opstelling van met name de vakbeweging de laatste jaren zeker kan worden afgeleid dat voor de bereidheid tot matiging een belangrijk element is of ook anderen matigen. Naast vrije beroepsbeoefenaren en ambtenaren is een dergelijke matiging ook bij werknemers die niet onder een c.a.o. vallen van belang. Dit geldt te meer nu via het uitgangspunt van deze wetgeving zeker is dat de ontwikkelingen in de c.a.o.-sector op overeenkomstige wijze in de niet-c.a.o.-sector worden doorgevoerd, zodat van een reële beïnvloeding door c.a.o.-partners sprake is.

De leden van de S.G.P.-fractie vragen voorts hoe het afgeleid beleid van c.a.o.-inkomens naar niet-c.a.o.-inkomens heeft gewerkt voor wat betreft het totaal resultaat in de periode oktober 1980-oktober 1981 in bij voorbeeld de bouwnijverheid.

Hieromtrent merk ik het volgende op. Zoals reeds aangegeven in de beantwoording van de vraag van de P.v.d.A.-fractie heeft recentelijk onderzoek plaatsgevonden in de aardolie-industrie en de sector van de chemie. Tevens zijn nog een aantal andere sectoren onderwerp van onderzoek waarover de Kamer binnenkort gerapporteerd kan worden. Over de bouwnijverheidssector zijn geen gegevens beschikbaar.

Deze leden zouden verder willen vernemen of er cijfers kunnen worden overgelegd over de strijdigheid met de Wet op de niet-c.a.o.-inkomens door ondernemingen met een schriftelijk vastgelegd beloningssysteem en ondernemingen zonder schriftelijke beloningsstructuur.

In de eerste plaats zij verwezen naar de analyserapporten omtrent de naleving die door de Loontechnische Dienst zijn opgesteld. Voor wat betreft de onderzoekresultaten in de aardolie-industrie was bij 13 van de 33 in het onderzoek betrokken ondernemingen geen sprake van een schriftelijk vastgelegde beloningsstructuur. In 10 van deze 13 ondernemingen werd een strijdigheid met het Herzien Besluit 1981 geconstateerd.

Vervolgens vroegen de leden van de S.G.P.-fractie, waardoor de verwachting wordt gevoed dat door de organisaties van werkgevers en van werknemers ook in 1982 terughoudendheid zal worden betracht bij de ontwikkeling van lonen en andere arbeidsvoorwaarden. Ter nadere adstructie verwijs ik naar het onlangs gevoerde overleg met het centraal georganiseerde bedrijfsleven, waaruit in beginsel de bereidheid tot matiging is gebleken.

De leden van de S.G.P.-fractie vroegen verder om welke bedragen het gaat als wordt opgemerkt dat, indien geen schriftelijk systeem aanwezig is, niettemin prestatieverhogingen mogen worden toegekend tot een bepaald bedrag. Het Herzien Besluit niet-c.a.o.-inkomens 1981 (Stcrt. 250) bepaalt hieromtrent dat indien ter zake geen schriftelijk systeem bestaat dat aan bepaalde voorwaarden voldoet, niettemin verhogingen mogen worden toegekend op grond van bijzondere prestaties met dien verstande, dat de som van de verhogingen van de werknemers op wie de Wet op de niet-c.a.o.-inkomens van toepassing is en die geen aanspraak krachtens een schriftelijk systeem als bovenbedoeld hebben, op jaarbasis niet meer mag bedragen dan 0,5% van de loonsom op jaarbasis van die werknemers in 1980.

Zullen er ook van overheidswege voorstellen worden gedaan in het overleg met het centraal georganiseerde bedrijfsleven om te komen tot aanpassing van het Herzien Besluit, zo vroegen deze leden ten slotte. In de voorgenomen adviesaanvraag aan het centraal georganiseerde bedrijfsleven waarop reeds eerder is gewezen, zal de aandacht op een paar specifieke punten worden gevestigd. Substantiële wijzigingsvoorstellen liggen daarbij niet in de bedoeling.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
J. M. den Uyl

Realisaties van de componenten van de loonsomstijging per werknemer in bedrijven (in %)

Jaar	Overloop	Soc. las- ten werk- gevers ¹	Prijscomp.		Contr. loonst. excl. prijs- comp.	Inciden- teel	Totaal
			I	II			
1962	1,2	-0,7		3,9		1,5	5,9
1963	2,0	1,7		3,2		2,1	9,0
1964	0,9	0,5		12,4		1,1	14,9
1965	1,9	0,0		7,5		1,7	11,1
1966	0,7	1,9		6,5		1,9	11,0
1967	1,1	0,8		4,7		2,2	8,8
1968	1,3	1,7		4,4		1,5	8,9
1969	0,9	0,4		7,2		4,9	13,4
1970	1,2	0,1		7,8		4,1	13,2
1971	1,7	0,8		9,1		1,5	13,1
1972	4,3	0,3		7,7		0,3	12,6
1973	2,1	2,3	3,3	2,0	3,0	2,9	15,6
1974	2,4	0,9	5,3	2,1	3,5	1,5	15,7
1975	3,4	-0,1	3,7	3,0	3,0	-0,2	12,8
1976	3,2	0,3	4,3	1,0	0,2	2,0	11
1977	1,0	-0,6	2,4	1,8	2,1	1,0	8
1978	2,2	0	1,9	0,6	1,1	1,3	7,3
1979	0,9	0,2	2,1	1,0	1,2	1,5	6,7

¹ In een aantal jaren zijn de sociale lasten lager dan in de MEV in verband met additionele overheidsbijdrage.

Toelichting

1. Cijfers met uitzondering van de uitsplitsing van de contractloonsomstijging afkomstig van het CPB.
2. Prijscompensaties afkomstig uit CEP (t + 1); contr. loonsomstijging excl. prijscompensatie is restpost.
3. De cijfers voor 1979 zijn ramingen conform het CEP 1979.
4. Voor 1972, 1973 en 1974 zijn conform de publikaties van het CPB de prijscompensaties in niveaus weergegeven met een afzonderlijke aftrekpost voor overloop naar het volgende jaar. Voor de overige jaren zijn de prijscompensaties als jaareffecten opgenomen.